

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра кримінального права та кримінально-правових дисциплін

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ЗАХИСТУ У КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітня програма / спеціалізація – «Право»
Статус дисципліни – вибіркова
Рік набору – 2019,2020

Викладач – Шевчик Олександр Сергійович,
доцент кафедри цивільного, господарського і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

30 серпня 2019 р.

Полтава – 2019

Силабус навчальної дисципліни **«Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні»** для студентів галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», другого (магістерського) рівня вищої освіти Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 10 с.

Розробник

Шевчик Олександр Сергійович – кандидат юридичних наук

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін

(протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Дата оновлення – 28 серпня 2020 року

(протокол № 1 засідання кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін від 28 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри _____ І. А. Тітко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	«Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні»
Вид навчальної дисципліни	Вибіркова, належить до циклу навчальних дисциплін за вибором студента
Викладач	Шевчик Олександр Сергійович, к.ю.н., доцент кафедри цивільного, господарського і фінансового права ПЮІ НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 0532 560148
E-mail	a.s.shevchik@ukr.net
Консультації	П'ятниця 13-00 – 14-00, м.Полтава, Першотравневий проспект, 5, ауд. 601-б.
Онлайн консультації у Facebook:	https://www.facebook.com/АлександрШевчик

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається поняття, види та зміст основних категорій захисту у кримінальному провадженні. Вивчаються процесуальні, організаційні та тактичні основи захисту у кримінальному провадженні. Розглядаються тенденції розвитку сучасної правозастосовної діяльності щодо стратегії і тактики захисту у кримінальному провадженні. Досліджується механізм взаємодії сторони захисту та обвинувачення у процесі розслідування злочинів. Студенти знайомляться із основними нормативно-правовими актами у галузі захисту у кримінальному провадженні, вчать практично застосовувати уміння підготовки матеріалів при побудові стратегії захисту у кримінальному провадженні, формують практичні уміння. Розглядаються методики стратегії і тактики захисту у кримінальному провадженні, їх етапи, організація стратегії і тактики захисту у кримінальному провадженні, використання спеціальних знань у практичній діяльності з побудови стратегії і тактики захисту у кримінальному провадженні.

Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні» - здобуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми при здійсненні правозастосовної діяльності правоохоронними та судовими органами в розрізі забезпечення правовою допомогою особою, відносно якої здійснюється кримінальне переслідування.

Завдання:

- формування у студентів спеціалізованих концептуальних знань у сфері здійснення захисної діяльності у кримінальному процесі;
- набуття студентами спеціалізованих умінь/навичок розв'язання проблем, котрі виникають у правоохоронних та судових органів у процесі здійснення ними діяльності, а також у громадян та адвокатів унаслідок реалізації ними їхніх повноважень;
- здатність інтегрувати знання, набуті у процесі вивчення цієї та низки інших навчальних дисциплін, й розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних контекстах, зокрема: поєднуючи знання, набуті у процесі вивчення навчальних дисциплін «Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини)»; «Кримінальний процес»; «Основи кримінально-правової кваліфікації»; «Призначення покарання»; «Адвокат у кримінальному провадженні» студенти набувають знань про особливості руху кримінального провадження, формування тактики і стратегії захисту з урахування особливостей первинної та остаточної кваліфікації кримінального правопорушення; алгоритми аналізу доказового матеріалу та ін.;

- здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми

Пререквізити: «Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини)»; «Кримінальний процес»; «Основи кримінально-правової кваліфікації»; «Адвокат у кримінальному провадженні»; «Теорія і практика кримінального процесуального доказування»; «Кримінально-правова кваліфікація».

Кореквізити: «Заходи забезпечення у кримінальному провадженні», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», «Кримінологія», «Відшкодування шкоди, завдано кримінальним правопорушенням».

Постреквізити: «Криміналістичні експертизи».

Очікувані результати навчання здобувачів вищої школи

У результаті засвоєння навчальної дисципліни «Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні» здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання (здатності):

- О приймати рішення та здійснювати юридично значимі дії у відповідності до вимог законодавства;
- О демонструвати навички правозастосування щодо реалізації норм матеріального та процесуального права в професійній діяльності;
- О складати юридично значимі документи у сфері забезпечення правового захисту особи, відносно якої здійснюється кримінальне переслідування;
- О виконувати обов'язки по забезпеченню правової допомоги особам в рамках кримінального провадження;
- О тлумачити дискусійні положення кримінального права та практики ЄСПЛ, котрі виникають при здійсненні захисту у кримінальному провадженні;
- О демонструвати системне знання спеціальних правових інститутів, які обумовлюють здійснення захисту в кримінальному провадженні;
- О алгоритмізувати кримінальну процесуальну діяльність адвоката як захисника в ході досудового розслідування та судового розгляду;
- О демонструвати системне знання способів (форм) участі сторони захисту в збиранні доказів в рамках кримінального провадження;
- О демонструвати системне розуміння підстав та вміти алгоритмізувати кримінальну процесуальну діяльність сторони захисту щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого чи прокурора під час досудового розслідування;
- О демонструвати системне розуміння підстав звільнення особи від кримінальної відповідальності, вміти алгоритмізувати кримінальну процесуальну діяльність адвоката при наданні правової допомоги щодо реалізації відповідних прав особи.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми

№	Дата та час	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	01.02.21 - 14.02.21	Загальна характеристика стратегії і тактики	Загальна характеристика стратегії і тактики	Засади кримінального провадження, що визначають підґрунтя

		захисту у кримінальному провадженні. Сторона захисту у кримінальному провадженні.	захисту у кримінальному провадженні. Сторона захисту у кримінальному провадженні. <i>Основна література: 14; 15; 16; 17; 22; 23; 24; 25.</i>	захисту в кримінальному провадженні. Момент, підстави та порядок допуску до кримінального провадження адвоката як захисника підозрюваного (обвинуваченого). Проблемні аспекти вибору моделі побудови стратегії і тактики захисту в кримінальному провадженні.
2.	15.02.21 - 21.02.21	Стратегія і тактика дій захисника під час участі в первинних процесуальних та слідчих діях.	Стратегія і тактика дій захисника під час участі в первинних процесуальних та слідчих діях. <i>Основна література: 16; 17.</i>	Участь захисника при затриманні підозрюваного. Участь захисника при врученні повідомлення про підозру. Стратегія і тактика сторони захисту під час надання пояснень, показань з приводу повідомленої підозри підзахисному.
3.	22.02.21 - 28.02.21	Стратегія і тактика дій захисника щодо формування доказової бази по кримінальному провадженню.	Стратегія і тактика дій захисника щодо формування доказової бази по кримінальному провадженню. <i>Основна література: 13; 18; 19; 20; 21.</i>	Участь захисника при проведенні слідчих дій, ініційованих стороною захисту. Стратегія і тактика дій захисника при проведенні огляду місця події. Стратегія і тактика дій захисника при проведенні обшуку. Стратегія і тактика дій захисника при проведенні слідчого експерименту.
4.	01.03.21 - 07.03.21	Стратегія і тактика дій захисника щодо оскарження дій, рішень та бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування.	Стратегія і тактика дій захисника щодо оскарження дій, рішень та бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування. <i>Основна література: 13; 18; 19; 20; 21</i>	Рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, які можуть бути оскаржені адвокатом під час досудового розслідування: загальна характеристика. Оскарження недотримання розумних строків. Оскарження дій, пов'язаних із затриманням особи, як один із тактичних прийомів реалізації права на захист. Оскарження повідомлення про підозру.
5.	08.03.21- 21.03.21	Стратегія і тактика дій захисника при	Стратегія і тактика дій захисника при	Види заходів кримінального

		вирішенні судом питання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження	вирішенні судом питання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження. <i>Основна література: 13; 18;19;20;21.</i>	провадження, при вирішенні питання про застосування яких залучається сторона захисту. Участь адвоката при вирішенні судом питання про відсторонення від посади. Участь адвоката при вирішенні судом питання про арешт майна. Порядок реалізації прав та законних інтересів власників (володільців) тимчасово вилученого майна.
6.	22.03.21-28.03.21	Стратегія і тактика дій захисту за результатом завершення досудового розслідування	Стратегія і тактика дій захисту за результатом завершення досудового розслідування. <i>Основна література: 13; 18;19;20;21.</i>	Тактика дій захисника під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування після його завершення. Підстави та порядок встановлення строку для ознайомлення з матеріалами справи стороні кримінального провадження. Стратегія і тактика дій захисника у випадку не відкриття частини матеріалів кримінального провадження.
7.	29.03.21 - 04.04.21	Стратегія і тактика дій сторони захисту в ході підготовчого судового засідання	Стратегія і тактика дій сторони захисту в ході підготовчого судового засідання. <i>Основна література: 13; 18;19;20;21.</i>	Процесуальний вплив сторони захисту на вирішення судом питань у підготовчому судовому засіданні. Підстави та порядок повернення обвинувального акту, клопотання про застосування заходів медичного або виховного характеру прокурору. Підстави та порядок скасування або заміни раніше обраного запобіжного заходу.
8.	05.04.21-11.04.21	Стратегія і тактика дій сторони захисту під час розгляду	Стратегія і тактика дій сторони захисту під час розгляду	Тактичні особливості допиту адвокатом обвинуваченого, свідків, потерпілого, експерта,

		кримінального провадження судом першої інстанції	кримінального провадження судом першої інстанції. <i>Основна література: 13; 18;19;20;21.</i>	спеціаліста в ході судового розгляду. Тактика дій сторони захисту під час розгляду справи в спрощеному порядку. Участь адвоката в судових дебатах. Зміст виступу.
9.	12.04.21-18.04.21	Стратегія і тактика дій сторони захисту під час перегляду судових рішень	Стратегія і тактика дій сторони захисту під час перегляду судових рішень. <i>Основна література: 13; 18;19;20;21.</i>	Заперечення на апеляційну скаргу. Доповнення, зміна, відкликання апеляційної скарги. Тактика дій під час підготовки та подачі касаційної скарги. Вимоги до касаційної скарги. Стратегія і тактика дій сторони захисту в кримінальних провадженнях провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів передбачає позааудиторне вивчення окремих тем або поглиблене вивчення окремих питань, які охоплюються програмою курсу, але не розглядаються під час лекцій та практичних занять. Результати самостійної роботи можуть бути представлені студентом у формі:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;
3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляду судової практики;
5. реферату за вузькоспеціальною проблематикою;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу та додаткових джерел.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у «Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» / уклад. О.С. Шевчик. Полтава : ПЮІ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. **7 с.**

Інформаційне забезпечення курсу

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141. Дата оновлення: 03.09.2019. URL: <https://bit.ly/2GeSeRP> (дата звернення: 27.08.2020).

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. Дата оновлення: 13.05.2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 27.08.2020).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. Дата оновлення: 21.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. Дата оновлення: 17.06.2020. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

5. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. Дата оновлення: 16.06.2020. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. Дата оновлення: 16.10.2012. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

8. Правила адвокатської етики. Дата оновлення: 09.06.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003418-12#Text> (дата звернення 27.08.2020)

9. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343#Text (дата звернення 27.08.2020)

10. Рішення Конституційного Суду України від 16.11.2000 щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України та статті 44 КПК України (справа про право вільного вибору захисника) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00#Text> (дата звернення 27.08.2020).

11. Рішення Конституційного Суду України від 30.09.2009 у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09#Text> (дата звернення 27.08.2020).

Основна література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практимумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред. д.ю.н., проф. заслуженого юриста України С. Я Фурси та к.ю.н. Н. М. Бакаянної. – 2-ге вид. доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2016. 864 с.

2. Гора І. В. Використання спеціальних знань адвокатом : науково-практичний посібник / І. В. Гора; Академія адвокатури України. Київ : ПРЕЦЕДЕНТ, 2013. 62 с.

3. Зейкан Я. Настільна книга адвоката у кримінальній справі (КПК 2012) : 2-ге вид., допов. / Я. Зейкан, С. Сафулько. Київ : ВД Дакор, 2016. 640 с.

4. Зейкан Я. П. Методика захисту в окремих категоріях справ за КПК 2012 року. Харків : Коваленко О. В., 2013. 376 с.

5. Іваницький С. О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: монографія. К.: Інтерсервіс, 2017. 800 с.

6. Моторигіна М. Г. Сторона захисту в судовому провадженні у першій інстанції : монографія / М.Г. Моторигіна; за наук. ред. д.ю.н., проф. О. В. Капліної. Харків: Оберіг. 2018 306 с.

7. Руснак Ю. І. Захист у кримінальному процесі за новим Кримінальним процесуальним кодексом України. Практичний посібник. Київ : ЦУЛ, 2016. 344 с.

8. Старенький О.С. Кримінальні процесуальні гарантії захисника як суб'єкта доказування у досудовому розслідуванні: теорія та практика: монографія. За загал. ред. д.ю.н., проф. М.А.Погорецького. К.: Алерта, 2016. 336 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити із аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контроль заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Стратегія і тактика захисту у кримінальному провадженні» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. За підсумками практичних занять студент може отримати від 0 до 28 балів;

- протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *лекційних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування. За підсумками поточного контролю на лекціях студенти можуть отримати від 0 до 4 балів.

Формою підсумкового контролю знань студентів із навчальної дисципліни є залік, який проводиться шляхом тестування та оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до заліку, становить 20 балів.

Питання для підготовки до заліку розміщено на порталі АСУ.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Лекційні заняття	Практичні заняття (поточний контроль)		Самостійна робота	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
	Модуль № 1	Модуль № 2			
max 4	max 14	max 14	max 8	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34